Samen duurzaam groeien

MVO verslag 2018 - 2020

Download het MVO verslag 2018 - 2020 als PDF

De lekkerste en eerlijkste kaas maken we samen

Bericht uit de weide

Wij koeien zijn dieren van weinig woorden. Onze daden, daar maken we liever indruk mee. Zoals uitstekende prestaties als het gaat om het leveren van romige melk. Dat doen we met liefde, want daarmee voeren we de lijst aan in de eredivisie van de kaasmakerij. Zo is ons premiummerk Beemster kaas het grootste A-merk in kaas in de Nederlandse supermarkten. En we vinden het ook supergaaf dat ónze melk als Noord-Hollandse topkaas zelfs in het buitenland beroemd is. Dat wil zeggen: vooral in Duitsland en België, maar ook van de Verenigde Staten tot China.

HEEL EIGENWIJS

Gelukkig zijn onze veehouders en de coöperatie die ze samen vormen, CONO Kaasmakers, net zo gedreven als wij. Dat stimuleert ze om heel eigenwijs hun eigen weg te zoeken. Dus terwijl wij de halve dag in de wei grazen, een beetje in het gras liggen te herkauwen, heel sociaal elkaars vacht likken en met elkaar terugwandelen naar de stal om gemolken te worden, echte kuddedieren dus, staat CONO figuurlijk gezien juist liever in z'n eentje aan de andere kant van het zuivelweiland. Niet meelopen, maar een eigen route, een eigen plan waar geen speld tussen te krijgen is: een eerlijke melkprijs voor de veehouders realiseren door de lekkerste kaas te maken waar de mensen graag wat meer voor betalen.

ALS TEAM HET VERSCHIL MAKEN

Maar het gaat niet alleen maar om economisch rendement. Als team hebben wij, de koeien, de veehouders en alle kaasmakers bij CONO, ook de kans om maatschappelijk het verschil te maken. Door de randen van onze weilanden in te zaaien met prachtige bloemen om zo insecten en andere kleine dieren te helpen (over)leven. Door onze melk met zo min mogelijk energie te verwerken. Door alle mensen om ons heen in hun waarde te laten en de ruimte te geven om zich professioneel en persoonlijk te ontwikkelen. En nog veel meer.

ALS TEAM HEBBEN WIJ, DE KOEIEN, DE VEEHOUDERS EN ALLE KAASMAKERS BIJ CONO, OOK DE KANS OM MAATSCHAPPELIJK HET VERSCHIL TE MAKEN.

EEN MOOI ROND VERHAAL

Samen brengen we een mooi rond verhaal tot leven dat precies vertelt waar we als keten voor staan:

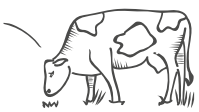

Volgens deze zes stappen van dit ronde verhaal is ook dit verslag opgebouwd. Stuk voor stuk voorbeelden van boerderij tot kaasmakerij, van 2018 tot nu waar ook wij beretrots op zijn (en nee. ik ga hier geen flauw koeiengrapje van maken).

Veel leesplezier, en hopelijk zien we je nog eens in de stal of weiland wanneer je ons erf bezoekt vanwege de boerderijwinkel, zorgboerderij, B&B, boerderijeducatie, open dag of andere activiteit van onze veehouders. En wil je meer weten? Volg ons dan op de socialmediakanalen van CONO en van onze veehouders.

Namens alle CONO koeien,

Neeltje 17

MET EN VOOR DE VEEHOUDERS

“Het maakt niet uit wie van onze medewerkers je ’s nachts belt en vraagt: Waar doe jij het eigenlijk voor? Het antwoord is steevast: “De lekkerste en duurzaamste kaas maken voor een eerlijke melkprijs aan onze leden.” Het mooiste bewijs dat CONO denkt in ‘met elkaar’. Sterker nog, ik durf wel te stellen dat een coöperatie een van de meest maatschappelijk verantwoorde ondernemingsvormen is. We denken bovendien in ‘hoogste kwaliteit’ in plaats van ‘laagste prijs’. Op onze eigen ambachtelijke wijze, met echte aandacht voor mens, dier en milieu. Dat is onze missie.

Onze visie is robuust: We streven een duurzame groei met toegevoegde waarde na en willen onze klanten en consumenten verrassen met smaakvolle en eerlijke producten. Twintig jaar geleden, bij het verschijnen van het merk Beemster kaas, deden we de belofte toonaangevend te zijn in duurzaamheid en dierwelzijn. Op eigen kracht en met partners. Veel van onze initiatieven worden nagevolgd door collega’s in de zuivel. Dat is mooi, want CONO is slechts een drup, maar met elkaar worden we een bui.

Daarom zijn en blijven we toonaangevend in maatschappelijk verantwoord ondernemen en gaan wij voor een eerlijke marge in de hele kaasketen. Van koe tot kaas. Voor nu en alle volgende generaties. In dit verslag vertellen we hoe we dat doen.”

WIM BETTEN
CEO CONO Kaasmakers

EVERT KREMER
Voorzitter Raad van Bestuur

WE STREVEN EEN DUURZAME GROEI MET TOEGEVOEGDE WAARDE NA

EEN DUURZAME TOEKOMST VAN DE MELKVEEHOUDERIJ

“Er leven veel verschillende gedachten om een nog duurzamere melkveehouderij te realiseren. Van extensivering, natuurinclusief en kringlooplandbouw, tot high-tech precisielandbouw met hoge opbrengsten per hectare, zodat de uitstoot per kilogram melk relatief laag is. Ik denk dat we het beste van deze verschillende werelden bij elkaar moeten brengen om een hoge productie te halen met weinig verliezen. Waarbij ieder bedrijf zijn eigen accenten kan aanbrengen. Vakmanschap op en top, om de schaarse ruimte in Nederland optimaal te benutten.

Een cruciale rol in dit geheel vormt de bodem. Een goede bodem houdt veel vocht en mineralen vast, is goed doorlatend om stortbuien aan te kunnen, en een optimaal bodemleven zorgt voor een goede opbrengst en minder CO_2-uitstoot. Investeringen in de bodem zijn niet altijd zichtbaar en leveren vaak pas op langere termijn rendement op. Maar willen we de volgende generatie ook een toekomst geven in de melkveehouderij, dan zullen we nu stappen moeten zetten. Dat is maatschappelijk verantwoord ondernemen ten voeten uit.”

STERKE TROEVEN INTERNATIONAAL

“Dankzij ons brede duurzaamheidsbeleid zijn we voor veel landen een interessante leverancier. Zo hecht de Duitse consument sterk aan GMO-vrije producten. Het ontbreken van genetisch gemodificeerde ingrediënten in het veevoer kunnen wij honderd procent garanderen omdat de voedselketen bij onze leden VLOG-gecertificeerd is, een belangrijk Duits keurmerk dat staat voor Verband Lebensmittel Ohne Gentechnik. In Amerika speelt juist de discussie rond Roundup. Wij kunnen aantonen dat de CONO veehouderijen geen glyfosaat toepassen in de eigen ruwvoerteelt. Naast deze nationale accenten hebben we sterke duurzaamheidstroeven in handen die in alle landen passen bij het moderne denken over voeding en de voedselketen. Zoals de klimaatneutrale kaasmakerij, de ontwikkeling van vegetarisch stremsel. Maar ook de samenwerking met Ben & Jerry’s, onze positie als hoogste kaasmerk op de internationale Sustainable Brand Index™, en alle indicatoren binnen het Caring Dairy-programma. We hebben als CONO een onderscheidend marketingverhaal, en mvo is daarin altijd al een belangrijke factor geweest. Voor de groothandel, de retailer en de consument. De link met de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties onderstreept dat we verder kijken dan het boerenerf.”

JERRY GRIEP EN JAN ROELOFS
Managing directors Sales

Een gezamenlijk doel: de Sustainable Development Goals

De wereld is groter dan CONO, de Beemster en Nederland. We realiseren ons dat ons handelen een impact heeft op het klimaat. Daarom verbinden we ons ook aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen die de Verenigde Naties in 2015 hebben vastgesteld. Met het doel om van de wereld een betere plek te maken. Daarbij wachten wij niet op anderen, en pakken waar we kunnen zelf het voortouw.

Deze zeventien ambitieuze Sustainable Development Goals (SDG's) hebben betrekking op onderwerpen als verantwoordelijk productie en consumptie, klimaat, duurzame gemeenschappen, gezondheid en welzijn en inspanningen om armoede en honger te bestrijden. Deze doelstellingen zijn onderschreven door 193 landen. Ze geven regeringen en de bedrijfsleven een roadmap voor een eerlijkere en duurzamere toekomst. CONO richt zich op 8 van de 17 SDG's.

GRIETSJE HOEKSTRA
Duurzaamheidsmanager

AAN DE SOCIAALECONOMISCHE DOELEN IS GOED TE ZIEN AAN HOE CONO MET HAAR BOEREN EN HAAR MEDEWERKERS OMGAAT.

Vitaliteit en veiligheid van onze mensen resulteert in een plezierige en inspirerende werkomgeving. We streven naar fitte en blije collega's en een laag ziekteverzuim.

Bij CONO heeft men zelf regie op persoonlijke en professionele ontwikkeling. Sprekende voorbeelden zijn het opleidingshuis voor de productiemedewerkers, het Caring Dairy workshopprogramma voor onze melkveehouders, en een echte eigen zuivelopleiding voor toekomstige kaasmakers.

Het fundament van de coöperatie CONO is een eerlijk inkomen voor (alle gezinnen van) CONO veehouders en CONO medewerkers. Deze echte samenwerking geeft de boer een betere (keten)positie. Economische groei mag niet ten koste van natuurlijke hulpbronnen. Daarom koppelen we duurzame waardegroei los van volume.

Circulair watergebruik doordat we restwater uit melk hergebruiken als reinigingswater voor de kaasmakerij. Verdere optimalisatie zal leiden tot minder water gebruik en minder afvalwater. Het afvalwater wordt door een eigen zuiveringsinstallatie schoon gezuiverd. Op de boerderij betekent dit het voorkomen van uitspoeling van nutriënten vanuit de bodem naar het oppervlakte water.

Iedere boer werkt met en is afhankelijk van de natuur. Biodiversiteit, dieren op en rondom de boerderij zoals vogels, wormen en bijen en natuurlijk koeien in de wei zijn de natuurlijke spil waar alles om draait. CONO heeft dierenwelzijn heel hoog in het vaandel. Met ruimte voor de koeien in wei en in de stal, hoog lig- en loopcomfort en zelfs massageborstels spreken we van koeienwellness.

DE NATUUR EN KLIMAAT DOELEN WAAR CONO AAN WERKT ZIJN:

CONO produceert niet meer dan de markt vraagt. Er is geen overproductie en voedselverspilling wordt geminimaliseerd. Verduurzamingsstappen van onze veehouders voegen waarde toe aan het eindproduct dankzij de hoge waardering van de consument. Circulariteit en kringlooplandbouw zijn de basis om uitputting van natuurlijke hulpbronnen de stoppen.

De organisatie en kaasmakerij van CONO Kaasmakers is klimaatneutraal gecertificeerd door de Climate Neutral Group. Zo weinig mogelijk verbruiken en verspillen is het motto. Circulaire restwarmte weer zoveel mogelijk hergebruiken. Onze inkoopstrategie met groene stroom van eigen boeren helpt de energietransitie verder.

PARTNERSCHAPPEN

CONO heeft langdurige samenwerkingen met dienstverleners, ketenpartners en leden melkveehouders. Wederzijds vertrouwen en goede werkrelaties zijn een goede basis voor nieuwe ontwikkelingen en innovaties. Niet dwingend regels opleggen maar juist samen in overleg de duurzaamheidsissues benoemen en oppakken.

Eerlijke melkprijzen voor boeren

De hoogste melkprijs

CONO betaalt al jaren de hoogste melkprijs van Nederland. In 2019 € 40,17 per 100 kilo. Dat is 42 cent meer dan in 2018. Terecht, want we vinden dat de veehouders dit verdienen om te kunnen blijven boeren en te investeren in duurzaamheid en dierwelzijn. En bovendien nodig hebben voor een solide bedrijfsvoering. Tegelijk zien we die vergoeding als een ideaal instrument om duurzaam gedrag te stimuleren. Bovendien kunnen we ons met deze koppositie onderscheiden als veehouders en kaasmakers. En zo weer een betere prijs vragen voor onze producten.

€40,17 *In 2019
PER
100 KILO MELK

42 CENT
MEER DAN IN
2018

MELKPRIJS PER 100 KG MELK	2019	2018
Voorschot melkgeld	32,88	32,94
Herfst- en wintermelkgeld	0,48	0,78
Kwaliteitskorting/-premie	1,90	1,91
Correctie vet-/eiwitgehalte t.o.v. vorig jaar	-	0,20
Premies Caring Dairy, Weidegang en GMO-vrij voeren	3,55	2,59
Ledengeld	0,25	0,25
Nabetaling	1,11	1,08
Contante melkprijs exclusief BTW melkgeld	**40,17**	**39,75**
Vetgehalte	4,332%	4,310%
Eiwitgehalte	3,561%	3,543%

CARING DAIRY

De opbouw van de Caring Dairy-premie bovenop de basis melkprijs bestaat uit een deelnamevergoeding enerzijds, en resultaatpremies anderzijds. Daarvoor hebben we al in 2008 een bijzonder duurzaamheidsprogramma met de naam Caring Dairy opgezet samen met de ijsmakers van Ben & Jerry's. Omdat meer dan de helft van hun 'fairrukkelijke' premiumijs uit melk en room bestaat, stellen ze de hoogste eisen aan hun zuivelleveranciers. En daarin vonden we elkaar. Het begon met een tiental veehouders in Drenthe als pilot. Inmiddels is ons continue verbeterprogramma Caring Dairy zelfs Europees uitgerold en het langstlopende duurzame zuivelprogramma ter wereld.

DEELNAMEPREMIE

Iedere CONO-veehouder die deelneemt aan Caring Dairy, ontvangt een vaste premie van 75 cent op elke 100 kilo melk. Daarvoor moet hij en/of zij dan wel wat terugdoen. In elk geval zijn kennis ontwikkelen via zogenoemde thematrajecten, waaraan drie workshops per jaar zijn verbonden *(zie ▸ 'kennis is kracht')*. Verder voert de veehouder samen met de eigen dierenarts jaarlijks het KoeKompas uit, dat aan de hand van zeven aspecten risico's en verbeterpunten analyseert. Daarnaast is het invullen van de KringloopWijzer een vast onderdeel, een instrument om inzicht te krijgen in de milieuprestaties van het melkveebedrijf. Tot slot is er de duurzaamheidsmonitor die met aanvullende CONO-specifieke vragen (bijvoorbeeld over een maatschappelijke neventak) het totaalbeeld geeft.

RESULTAATPREMIE

Via het behalen van punten op zogenoemde indicatoren kan een melkveehouder nog een extra vergoeding op de melkprijs verdienen. Er zijn in het totaal achttien van die indicatoren binnen het Caring Dairy-programma. Denk aan een lang weidegangseizoen, veel vers gras in het rantsoen, of het gebruiken van groene stroom. Voor elk van deze indicatoren, betaalt CONO 5 cent per 100 kilo melk, tot een maximum van 75 cent. Extra. Boven op de deelnamepremie. Dat verstaan wij onder een eerlijk inkomen.

Kennis is kracht

Een goed rendement maken op een melkveebedrijf begint met goed omgaan met de koeien, de bodem en de boeren. Wanneer die basis op orde is, komt een goedlopend bedrijf vanzelf in zicht. Alleen vragen de vele regelgeving en snelle ontwikkelingen in de maatschappij nogal wat van de veehouders. Via de workshops in het Caring Dairy programma, in 2020 al weer voor het twaalfde jaar, bieden we actuele en relevante kennis op vier hoofdthema's: Blije koeien, Meer gras, Beter milieu, en Maatschappelijk betrokken.

SUCCESVOLLER RESULTAAT

De vier hoofdthema's van het Caring Dairy-programma zijn uitgesplitst tot achttien indicatoren waarop de veehouders een resultaatpremie kunnen verdienen. Vervolgens hebben we deze indicatoren gebundeld tot een aantal **thematrajecten** en de experts uit het hele werkveld gevraagd, onder wie dierenartsen, accountants en onafhankelijke adviseurs, om hierover workshops te geven. De bijeenkomsten helpen dankzij onder meer de aangereikte handvatten en uitgewisselde ervaringen om een duurzame bedrijfsvoering te realiseren. En daarmee ook aan de indicatoren te voldoen. Denk aan 'Gezond jongvee', 'Stalinvesteringen die lonen', en 'Bedrijf in beeld' (over communicatie op social media). Elke deelnemer volgt drie verschillende workshops per jaar, en dat twee jaar lang zodat er na verloop van tijd ook geëvalueerd kan worden.

CARING DAIRY-THEMATRAJECTEN

- Kringloop en Klimaat
- Eigen voer Eerst
- Gras in de bek
- Gezonde Koeien
- Gezond jongvee
- Boeren met natuur
- GMO-vrij & reductie voerkosten
- Stalinvesteringen die lonen
- Bedrijf in beeld (communicatie op social media)
- Balans in de Bodem
- Economie, kostprijs
- Pilot Duurzame teelten (glyfosaatvrij)
- Pilot koolstofvastlegging in de bodem

THEORIE EN PRAKTIJK

De workshops vinden altijd plaats bij een van de veehouders. Dat biedt een mooie gelegenheid om van elkaars bedrijf te leren. Sprekers zijn net zo divers als de onderwerpen. In de workshop ‘Agrarisch Natuurbeheer’ bijvoorbeeld, bespreken een accountant en een projectleider van Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken wat de financiële plus is om natuurbeheer actief op te nemen binnen de bedrijfsvoering. De workshops duren van 10:00 tot 15:00 uur met daarin analyse van het gastbedrijf. Zo worden theorie en praktijk gecombineerd.

MEERWAARDE CREËREN

“Al vanaf de eerste workshops heb ik vanuit Wageningen University & Research met CONO om de tafel gezeten over de invulling. In sessies kijken we steeds welke informatie nodig is om meerwaarde voor de veehouders te creëren. Zo vroegen de deelnemers van de bodemworkshops zich regelmatig af hoe ze het beste konden omgaan met grondruil. Verlies van organische stof en stikstofleverend vermogen bij de verhuur voor bollenteelt is in verband met de strengere mestwetgeving immers steeds belangrijker voor de veehouder. Dat heeft geleid tot het Praktijknetwerk Gezonde Grondruil, met financiële ondersteuning van het Ministerie van Economische Zaken en het Europese Landbouwfonds. Soms komen onderwerpen ook voort uit projecten die we als universiteit draaien. Zoals ‘Eigen Eiwit Eerst’, gericht om op het boerenbedrijf eiwit beter te benutten of zelf meer eiwit te produceren. Dat kan ik doen met zomaar wat veehouders, maar ook met CONO leden. CONO staat namelijk altijd open voor innovatie en heeft de juiste omvang om snel te schakelen.”

BERT PHILIPSEN
landbouwkundig onderzoeker, Wageningen Livestock Research

Beemster new retail

In deze tijd heeft de consument het voor het zeggen. Niet het aanbod, maar de vraag is leidend. Omdat we daarop snel willen inspelen, proberen we zo dicht mogelijk bij die consument te opereren. Daarom hebben we Beemster New Retail opgericht: een Direct-to-Consumer-kanaal om eindgebruikers op een verrassende manier te bedienen met specials die niet in de supermarkt liggen. En tegelijk een krachtig instrument om via een consumentendatabase inzicht te krijgen in marktwensen, die we gebruiken om onze innovatie optimaal af te stemmen. En niet te vergeten: nu we weten wie onze klanten zijn, kunnen we ze bereiken met onder meer productinformatie, aanbiedingen, nieuws en enquetes.

CONO WINKEL

In het gebouw van onze nieuwe kaasmakerij is ook de CONO-kaaswinkel gevestigd. Een verkooppunt met maximale beleving, en het is dan ook niet verwonderlijk dat duizenden unieke consumenten jaarlijks de weg hiernaartoe weten te vinden. Om uitgebreide data van deze fans van onze kaas te krijgen, hebben we ons in 2019 aangesloten bij het spaarplatform Piggy. Onze klanten sparen daarmee voor mooie aanbiedingen, wij realiseren een interessante uitbreiding in onze customer insights.

AMSTERDAM CHEESE COMPANY

In juli 2019 heeft CONO vijf premium kaaswinkels in het centrum van Amsterdam overgenomen. Onder de merknaam Dutch Gold werden daar al kaassoorten uit de CONO Kaasmakerij verkocht aan de meer dan 210.000 unieke, met name toeristen uit binnen- en buitenland. Inmiddels is deze hele productlijn omgezet naar Amsterdam Cheese Company kaas.

We vergroten het assortiment en versnellen de hoogwaardige uitstraling door alle producten, dus ook de stroopwafels, kaaskoekjes en zelfs 2 soorten speciaal bier te branden in de fraaie, authentieke Amsterdam Cheese Company-stijl. Als to-go verkopen we onder meer ons Amsterdam Cheese Company water en het Beemster kaasbroodje. Veel producten zijn bovendien (na) te bestellen op **amsterdamcheesecompany.com**.

BEEMSTER BOERDERIJWINKELS

Een verkooplocatie waar veehouder en burger rechtstreeks met elkaar in contact komen: de Beemster Boerderijwinkels. Het eerste halfjaar van 2020 is hun aantal al tot tien gegroeid. Lees meer over het hoe en wat in ▸ *'Honderd procent beleving'*. Wat voor ons vanuit Beemster New Retail belangrijk is: door de directe verkoop valt de consumentenmarge op de boerderij van onze leden. En de mooiste gesprekken over koeien en kaas vinden plaats waar ze het beste thuishoren: op het erf. Via **beemstershop.nl** maken we het de boerderijwinkels makkelijk om hun inkoopbestellingen door te geven.

BEEMSTERCHEESESHOP.NL

De website **beemstercheeseshop.nl** is ons nieuwe online platform voor rechtstreekse verkoop aan consumenten van echte specials. Denk aan diverse kaaspakketten voor speciale feestdagen (de Vaderdagbox) of momenten (Borrelbox). Ook hier zal het aanbod steeds breder worden, in kaasboxen maar ook met heel andere producten. Zo hebben we recent vanuit de voortdurende zoektocht naar maximale benutting van de bijzondere waarden van de boerderij, de Beemster Picknicktas ontwikkeld. Het concept is puur natuur(lijk): online bestellen, en vervolgens bij een van de deelnemende veehouders in het weiland een lekker plekje zoeken.

Boeren geven hun koeien een goed leven

Elke dag een VIP-behandeling

In onze ogen zijn de koeien echte VIP's: Very Important Producers. CONO heeft daarvoor met de veehouders afspraken gemaakt die verder gaan dan de wettelijke verplichtingen, en onderscheiden we ons van andere zuivelondernemingen.

ROTERENDE KOEBORSTELS

Neem de roterende koeborstels. Niets minder dan een volautomatische massage voor de rug, flanken en kop. Pure verwennerij, en wat betreft de koeien zo ongeveer het meest populaire onderdeel in de stal. Bovendien worden zo ook de oude haren en stof weggeborsteld. Kortom, een combinatie van hygiëne en een fijn gevoel.

ZACHTE LIGPLEKKEN

Een andere echte CONO-luxe zijn de zachte ligplekken in de stal. Minstens net zoveel als dat er koeien zijn, zodat de ene niet op de andere hoeft te wachten om lekker te gaan liggen. En de ondergrond moet echt zacht zijn, bijvoorbeeld van gemalen stro, een dikke laag zaagsel, of een rubbermat of waterbed.

IN DE WEI

Minimaal 720 uur per jaar mogen, nee: móeten de koeien buiten in de wei grazen. Maar wij gaan verder. De koeien van onze veehouders lopen gemiddeld 182 dagen per jaar, bijna 11 uur per dag in de wei. Waarom die weidegang zo goed is voor de koe en extra smaak toevoegt aan onze kaas, lees je in ▸ *'Een natuurlijk menu: daar zit wat in'*. CONO leden veehouders net iets extensiever: gemiddeld voor elke koe een voetbalveld. Het bijzondere is dat sommige veehouders hun koeien hebben uitgerust met een slim volgsysteem. Zo kunnen ze de gezondheid van hun koeien ook volgen als die in de buitenlucht zijn. Bijvoorbeeld via een stappenteller: een koe die minder dan gewoonlijk loopt moet misschien even wat meer in de gaten worden gehouden.

DE KOEIEN VAN ONZE VEEHOUDERS LOPEN GEMIDDELD 182 DAGEN PER JAAR, BIJNA 11 UUR PER DAG IN DE WEI.

LANDELIJKE PROGRAMMA'S

Natuurlijk nemen onze leden deel aan de landelijke programma's voor optimale diergezondheid. Zo controleren externe instellingen via bloedonderzoek en de tankmelk of de koeien vrij zijn van IBR (koeiengriep) en BVD (een weerstandsverlagende infectieziekte). Daarnaast is er de KoeMonitor, een initiatief van belangenorganisaties van zuivelondernemingen (NZO), melkveehouders (LTO, NMV) samen met dierenartsen (KNMvD, CPD). Dit programma combineert bezoeken van een dierenarts (KoeKompas) en de gezondheidsgegevens van de veestapel (KoeData) met nog betere kennis van de veehouder om zieke dieren te herkennen (KoeAlert).

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN CARING DAIRY-THEMA 'BLIJE KOEIEN'

Blije koeien	Doelstelling		Resultaten		
Indicator	**tot 2025**		**2017**	**2018**	**2019**
1. Weiden melkvee	100% van de bedrijven passen weidegang toe	Bedrijven met volledige* weidegang (%)	94	93	94
	≥ 180 dagen OF	Aantal dagen	175	194	182
	≥ 1440 uur	Totaal aantal uur	1836	2074	1914
2. Weiden jongvee Kalven en/of pinken	≥ 120 dagen; voor afkalven heeft iedere vaars 120 dagen geweid	Aantal dagen	204	220	253
3. Gesloten bedrijven	Geen aanvoer rundvee	% gesloten bedrijven			56%
4. Gezonde kalveren	≤ 15% kalversterfte		13	12	11
5. Levensduur	≥ 6 jaar		2096 (5 jaar, 9 mnd)	2078 (5 jaar, 8 mnd)	2095 (5 jaar, 9 mnd)
6. Antibioticagebruik	≤ 2 dierdagdosering		2,16	2,02	2,04

* Volgens de norm van 720 uur / 120 dagen

Koevriendelijke CONO stal

Eind 2019 gingen de deuren van de allereerste CONO stal open voor haar bewoners. De nieuwbouw van het familiebedrijf ‘André Hoeve’ van André en Jolanda Schilder markeert een bijzondere ontwikkeling in de huisvesting van melkvee: landschappelijke inpassing, dierenwelzijn, energieneutraal, lage emissies krijgen integraal vorm.

AANWINST AGRARISCH LANDSCHAP

Het verhaal van de innovatieve CONO stal begint eigenlijk bij het ontwerp van de CONO kaasmakerij. Energiezuinig, verantwoorde materialen, transparant, landschappelijk ingepast, kortom: een aanwinst voor het agrarische landschap. Met zo’n fraai ontwerp op tafel, ontstond al snel de gedachte om dezelfde uitgangspunten ook op stallen van de CONO melkveehouders toe te passen. Uiteraard energieneutraal.

FRAAI ONTWERP

Onder de vlag van ‘Boerenverstand’ bundelden drie ingenieurs hun krachten: Jona Geers (landschapsarchitect), Wouter Goudriaan (architect) en Frank Verhoeven (expert duurzame melkveehouderij). Gezamenlijk, geïnspireerd door de architect van de nieuwe CONO kaasmakerij Bastiaan Jongerius en met bouwadviseur Piet Bleeker vormen ze het begeleidingsteam voor CONO veehouders die willen nieuwbouwen of verbouwen. Doel is om comfortabele huisvesting gericht op weidegang voor de koeien te creëren, en daarmee zoveel mogelijk andere verdienmogelijkheden te combineren. Op die manier levert de CONO stal maximale toegevoegde waarde voor de veehouder, de melkveehouderij en de maatschappij.

MULTIFUNCTIONELE SKYBOX

De koeien van de André Hoeve hebben de primeur met de CONO stal van 86 bij 40 meter. Grote kans dat de koeien, als ze al niet in de wei staan, via de grote open zijkanten van oprolbaar gaas ontspannen naar buiten staren. Zouden ze naar boven kijken, dan zien ze niet alleen de ruime daglichtinval via het dak, maar ook aan het eind van de stal een mooie multifunctionele skybox van ruim tweehonderd vierkante meter. Deze gebruikt en verhuurt de familie Schilder voor onder meer vergaderingen, educatie, praktijkexamens van de mensen van de zorgboerderij, en het evenementenbureau Fun by André Hoeve van de twee oudste dochters Bo en Linn.

Neem zelf een kijkje in de CONO stal! Klik hier om de video te bekijken of scan de QR-code.

Bezoek de Facebook-pagina van de André Hoeve door hier te klikken of de QR-code te scannen

POSITIEF BESLUIT

“We werken met onze handen, met ons hoofd, maar vooral met ons hart. Vanwege de gestage groei en de zekerheid dat met onze jongste zoon Stan de zesde generatie klaarstaat, lag al een vergunning voor de bouw van een nieuwe stal op de plank. Een klassieke stal, maar dat plan maakte al snel plaats voor het bijzondere ontwerp van de CONO stal. Onze accountant zag direct de geweldige kansen voor dit project, en wees ons op de POP3-subsidie. In minder dan een jaar na de aanvraag lag het positieve besluit op de deurmat. We waren verbaasd hoe snel dat traject is verlopen. Op advies van de accountant hebben we de subsidie niet aangevraagd voor de volledige bouwkosten van de nieuwe stal, maar alleen voor het duurzame deel. We hadden al diverse offertes liggen voor de traditionele stal, en die bedragen hebben we afgetrokken van de bouwkosten van de CONO stal. Wat resteert is pakweg de meerprijs voor de duurzame eigenschappen. De POP3-subsidie neemt daarvan 40 procent voor zijn rekening. Geweldig dat we met een combinatie van eigen geld, subsidie en gratis raad en daad van CONO de primeur van de eerste CONO stal hebben weten te realiseren!”

ANDRÉ EN JOLANDA SCHILDER, SPIERDIJK

ONTZETTEND STOER

“Het is gewoon ontzettend stoer dat de André Hoeve als eerste de CONO stal heeft gebouwd. De verleiding is altijd groot om terug te vallen op een klassiek stalontwerp. Maar een veehouder bouwt gemiddeld maar één keer of minder per generatie een stal. Deze enorme investering moet gepaard gaan met strategische keuzes voor de toekomst. Op dit moment stimuleert de overheid de boeren vooral om ammoniakemissies te reduceren. Maar als dat leidt tot dichtere stallen met luchtwassers, dan maakt dat de kloof tussen veehouder en burger alleen maar groter. Met de CONO stal willen we juist veehouders verleiden om breder te kijken naar alle duurzaamheidsopgaven en vooral naar hun toekomstig verdienmodel. Er valt immers ook geld te verdienen met een zaaltje, kinderopvang, recreatie, een melktap of een boerderijwinkel.
De CONO stal kan via zonnepanelen bijdragen aan de klimaatdoelstellingen en, door de mest primair te scheiden, aan het verminderen van het kunstmestgebruik en de kringlooplandbouw. Het is dus een proces om samen met de veehouder een haalbare en betaalbare CONO stal te realiseren.
Ik ben heel blij dat het gelukt is en om dit nu ook te laten zien. De herkenbare en transparante architectuur van de CONO stal, ontworpen als familie van de kaasmakerij, past naadloos in het landschap en geeft vorm aan de visie van de CONO.

FRANK VERHOEVEN
Expert duurzame melkveehouderij, Boerenverstand

Verbinding met de natuur

Veehouders zijn echte buitenmensen. Ze realiseren zich als geen ander hoe in de natuur alles met alles samenhangt. Ze hebben daarom ook hart voor andere dieren dan hun eigen koeien, en voor alles wat groeit en bloeit. Zo zoeken ze elk op een eigen manier steeds de verbinding met de natuur. Dat leidt tot verrassende vormen van biodiversiteit. CONO levert een belangrijke bijdrage met het Beemster Bijenlint.

ZWALUWEN IN DE SCHUUR

De boerenzwaluw is een bedreigde diersoort. Bij Boer Pieter Jan Groot zijn ze echter veilig. Ieder jaar broeden daar zo'n twintig paren boerenzwaluwen in de schuren. Als tegenprestatie verlossen ze koeien van veel vliegen en jagen opdringerige spreeuwen weg.

VISSEN, VOGELS EN LIBELLEN

Door de tijd heen is inmiddels pakweg een halve hectare grond afgekalfd in de tochtsloot die tussen twee percelen van veehouders Piet en Gertruud Beers loopt. Dankzij natuurvriendelijke beschoeiing van gevlochten takken, en het terugstorten van grond tussen de nieuwe beschoeiing en de bestaande oevers is land teruggewonnen. De nieuwe begroeiing betekent voor vissen een rustige plek om hun eitjes te leggen, biedt vogels stengels voor hun nesten, en helpt libellen die via de bladeren het water uitkruipen.

WOELENDE WORMEN

Boer Peter Helder heeft op de percelen voor ruwvoer een combinatie van gras en rode klaver gezaaid. Rode klaver is een echte eiwitbom voor de koeien die de gezondheid verbetert en de kwaliteit van de melk verhoogt. Bovendien maakt deze plant zelf stikstof aan, waardoor er op dit stuk land geen kunstmest nodig is. Tot slot trekt rode klaver extra veel wormen aan, die de grond mooi los woelen; alles gaat dus beter groeien.

BEEMSTER BIJENLINT

Wie door het Beemster landschap rijdt, ziet onder meer bij veehouders Johan en Jeannette Bakker een brede strook van vrolijke, kleurige bloemen. Dat is het Beemster Bijenlint, een initiatief van CONO. Een uitkomst voor de bedreigde wilde bij, die zo'n cruciale rol speelt in de bestuiving van allerlei bloemen, groenten en fruit. Maar ook vlinders, vogels, en andere vliegende en kruipende insecten doen zich tegoed aan dit feestmaal. Het is bovendien een ideale schuilplaats en plek om te overwinteren voor diverse dieren, zoals kevers en egels.

WEIDEVOGELS

Met uitgesteld maaibeheer redden onze veehouders een grote variëteit aan broedende en pasgeboren weidevogels. Omdat gras langer blijft staan, kunnen kuikens veiliger opgroeien. Bovendien zijn er dan nog volop insecten voorhanden om de jongen te voeden. Het maaien, eventueel met een luid waarschuwingssignaal, gebeurt vervolgens van binnen naar buiten zodat de kuikens tijd hebben om te vluchten.

SCHOONHEID BEEMSTER POLDER

"CONO vroeg ons om mee te denken over het opzetten van het Beemster Bijenlint. Allereerst hebben we een mooi zaadmengsel geselecteerd dat het goed doet op de kleibodem van de Beemster. En dat met een prachtige uitstraling bijdraagt aan de schoonheid van de Beemster polder. Verder hebben we een partij voorgesteld die de aanleg heeft gedaan. Het Beemster Bijenlint staat vanaf het voorjaar tot in de herfst in bloei. De verschillende bloemen wisselen elkaar voortdurend af waardoor de strook steeds van kleur verandert. Vanaf het najaar 2020 voeren we bij diverse CONO veehouders ook het project 'Zuivel versterkt natuur en landschap' uit. Daarbij onderzoeken we samen met hen de biodiversiteit op en rond het erf. Bij een eerste inventarisatie waren ze zonder uitzondering heel enthousiast over wat er allemaal te vinden was op hun percelen, langs de heggen en allerlei andere plekken. Bovendien geldt: hoe rijker de biodiversiteit, hoe meer punten in het Caring Dairy-programma en dus hoe hoger de melkprijs."

MARTINE BIJMAN

Senior projectleider, Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken

VEEHOUDERS REALISEREN ZICH ALS GEEN ANDER HOE IN DE NATUUR ALLES MET ALLES SAMENHANGT

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN CARING DAIRY-THEMA 'MEER GRAS'

Meer gras	Doelstelling	Resultaten			
Indicator	**tot 2025**		**2017**	**2018**	**2019**
10. Agrarisch natuurbeheer	≥ 5% bedrijfsoppervlakte	Aandeel bedrijven met ≥5% agrarische natuur (%)	45	50	49
		Oppervlakte agrarische natuur (van de hierboven genoemde groep) (%)	26	27,8	29
11. Blijvend grasland 5 jaar of ouder		Grasland (%)	92	91	92
	≥ 50% blijvend grasland	Blijvend grasland (%)		57	60

Blije koeien geven de lekkerste melk

Een natuurlijk menu: daar zit wat in

Eigenlijk is het heel simpel. Alles wat een koe eet, komt terug in de melk, en daarmee in de kaas. Het mooie is dat vers gras, waarvan we in ons land gelukkig heel veel hebben, vol eiwitten zit. Plus nog wat suiker. En daarmee de beste basis vormt voor een goede melkkwaliteit met een optimale vetzuursamenstelling. Hoe meer eten de koeien op natuurlijke manier binnenkrijgen, hoe minder krachtvoer er van elders hoeft te worden aangevoerd. Bovendien vinden ze dat sappige groen bovendien hartstikke lekker. Niet voor niets zijn ze wereldberoemd als 'dancing cows' wanneer de staldeuren in het voorjaar weer opengaan.

DIGITALE WEIDEGANGKALENDER

Veehouders die lid zijn van de CONO-coöperatie kunnen een extra vergoeding van maar liefst twee cent per liter op hun melkprijs verdienen als ze hun koeien minimaal 720 uur per jaar buiten laten lopen, verspreid over ten minste 120 dagen. Natuurlijk controleren we dat. Zo hebben we een digitale weidegangkalender ontwikkeld waarop ze invullen welke uren van de dag ze de koeien weiden. Vanaf meer dan 180 dagen óf 1.440 uur levert een Caring Dairy-punt op. Diverse CONO collega's gaan bij de bedrijven langs om te kijken of de geblokte uren ook echt worden nagekomen. Ieder jaar checken we op deze manier honderd procent van al onze veehouders. Bovendien voert een extern certificerend bedrijf ook nog eens steekproeven uit bij een kwart van onze zuivelbedrijven. Zo weten we zeker dat we niet alleen een mooi rond verhaal vertellen, maar ook een eerlijk verhaal.

100 PROCENT GMO-VRIJ

Melkkoeien hebben energie en eiwit nodig. Bergen energie en eiwit. Veel hiervan zit in het gras. Een gemiddeld rantsoen bestaat voor 60 procent uit gras (ook weer goed voor een Caring Dairy-punt), en 70 procent van al het benodigd voer teelt de veehouder zelf. De aankoop van krachtvoer hoort er ook bij, al is het ons doel de aankoop van krachtvoer te verlagen en het eigen geteeld voer te maximaliseren tot zelfvoorzienendheid. Bij CONO hebben alle veehouders een verklaring ondertekend dat zij hun koeien alleen krachtvoer geven dat geen genetisch gemodificeerde ingrediënten bevat. We volgen daarbij de Duitse VLOG-kwaliteitsstandaard, die verplicht dat de hele keten GMO-vrij is. Van gras tot kaas. Dus zowel de mais, tarwe of suikerbieten van het eigen land (dat is al geregeld in Europese wetgeving), als de soja en raap in het krachtvoer dat van elders in de wereld wordt aangevoerd. Bovendien moet zeker zijn dat de koeien ook niet via het voer van ander vee op het bedrijf met genetisch gemodificeerde producten in aanraking komen. CONO-melk is dus 100 procent GMO-vrije melk. En daar ontvangen de leden weer een cent extra vergoeding voor.

JONG GELEERD…

Jongvee, dat wil zeggen van kalf via pink naar vaars, draait nog niet mee in de melkproductie. Voor hen is vers gras dus minder belangrijk, zou je zeggen. Maar het tegendeel is waar: jong geleerd is oud gedaan. Door ze de wei in te brengen krijgen ze letterlijk de smaak te pakken. En dat komt goed uit wanneer ze na een paar jaar volwaardige melkkoe worden. Tot die tijd versterken ze met hun menu van veel vers gras - en het rennen en spelen met elkaar in de wei - hun botten en spieren, en daarmee hun weerstand. Pure gezondheid dus. Daarom hebben we ook voor het jongvee een weidegangkalender. Want jonge geleerd, is oud gedaan. Ook hier geldt: voldoende weiden levert een Caring Dairy-punt op.

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN CARING DAIRY-THEMA ‘MEER GRAS’

Meer gras	Doelstelling	Resultaten			
Indicator	**tot 2025**		**2017**	**2018**	**2019**
7. Vers gras in rantsoen	≥ 15% van rantsoen OF ≥ 60% incl. graskuil	Vers gras in rantsoen (% droge stof)	15	17	17
		Totaal gras in rantsoen (% droge stof)	58	58	59
8. Eiwit van eigen land	≥ 65% N-behoefte	Eigen geteeld eiwit	69	65	73
9. Krachtvoer gebruik	≤ 25 kg/100 kg melk	Kg krachtvoer / 100 kg melk	28,5	26,5*	22,3*
100% GMO-vrije melk	100% van de bedrijven voert GMO-vrij	Aandeel bedrijven GMO-vrij (%)	1	12	95**

* Gewijzigde rekensystematiek bij krachtvoer

** Sinds 2020: **100%**

HOOI 2.0

“In onze innovatieve hooischuur drogen we ons gras binnen twee dagen na het maaien. Op die manier behouden we veel meer energie en eiwitten dan het traditioneel hooien, waarbij het gemaaide gras meestal vier tot vijf dagen op het land ligt te drogen. Dat komt omdat de meeste voedingswaarde in de graspunten zit, en die breken bij het drogen in de buitenlucht nu juist vaak af. Bovendien ademt het gras dan nog even door, en eet daarbij een deel van de eigen suikers op. Dat voorkomen we nu dus allemaal. Ten opzichte van het gras inkuilen, melkzuurconservering, is de winst nog groter, tot wel twintig procent meer rendement. Dankzij de hogere voedingswaarde van ‘Hooi 2.0’ hoeven we minder eiwitrijk krachtvoer van buiten Nederland bij te voeren, en dus minder stikstof te importeren. Bovendien geeft hooi mensen het ouderwetse positieve gevoel van de hooiberg, heeft toegevoegde waarde voor de gezondheid van de koe, en zorgt volgens buitenlands onderzoek voor bijna dubbel zoveel goede omega 3-vetzuren in de melk. Samen met CONO kijken we of we dat hier ook gaan halen.”

CONO VEEHOUDERS HAROLD EN PETRA DUBBINK
Lemele (OV)

Bekijk de video door hier te klikken of scan de QR-code

Alles voor een verantwoorde kringloop

We worden ons in de wereld steeds bewuster dat alles met elkaar samenhangt. De manier waarop we met dieren omgaan, en de manier waarop we met het milieu omgaan, en onze eigen gezondheid. In de veehouderij hechten we daarom veel belang aan de koe-mest-bodem-voer-cyclus. Samen met onze veehouders investeren we in voortdurende versterking (lees: verduurzaming) van deze aspecten, waarop we actief beleid voeren via onder meer de achttien indicatoren van ons Caring Dairy-programma.

VITALE GROND

CONO melkveebedrijven zijn in principe grondgebonden. Dat betekent dat de koeien in de buurt van de boerderijen grazen, en dat de veehouders het overgrote deel van het voer dat de koeien eten zelf verbouwen. Ze zijn dus zuinig op hun land, want de veestapel en de gewassen zijn ervan afhankelijk. Niet alleen voor zichzelf, maar ook voor de volgende generaties. Er zijn tal van manieren waarop onze leden duurzame keuzes maken in hun grondbeleid. Bijvoorbeeld door grasmengsels die diep wortelen en zo als een biologische bodemverbeteraar fungeren. Of door via het minder diepe ploegen de natuurlijke voedingsmiddelen te beschermen.

RUIGE MEST

“We mengen de vaste of ‘ruige’ mest zonder gier met het stro dat de koeien uit hun boxen lopen. Wanneer we dat uitrijden over het land, trekken wormen de strootjes naar beneden. Die gangen in de grond zijn niet alleen goed vanwege de luchtigheid, maar zorgen er ook voor dat het regenwater snel wegzakt. De gier gieten we heel gedoseerd in smalle geultjes in de bodem. Zo verstikken we de dieren die op en in de grond leven niet.”

CONO VEEHOUDERS JOS, WILMA EN ASTRID KONIJN
Zuidoostbeemster (NH)

ZUURSTOFDICHT INKUILEN

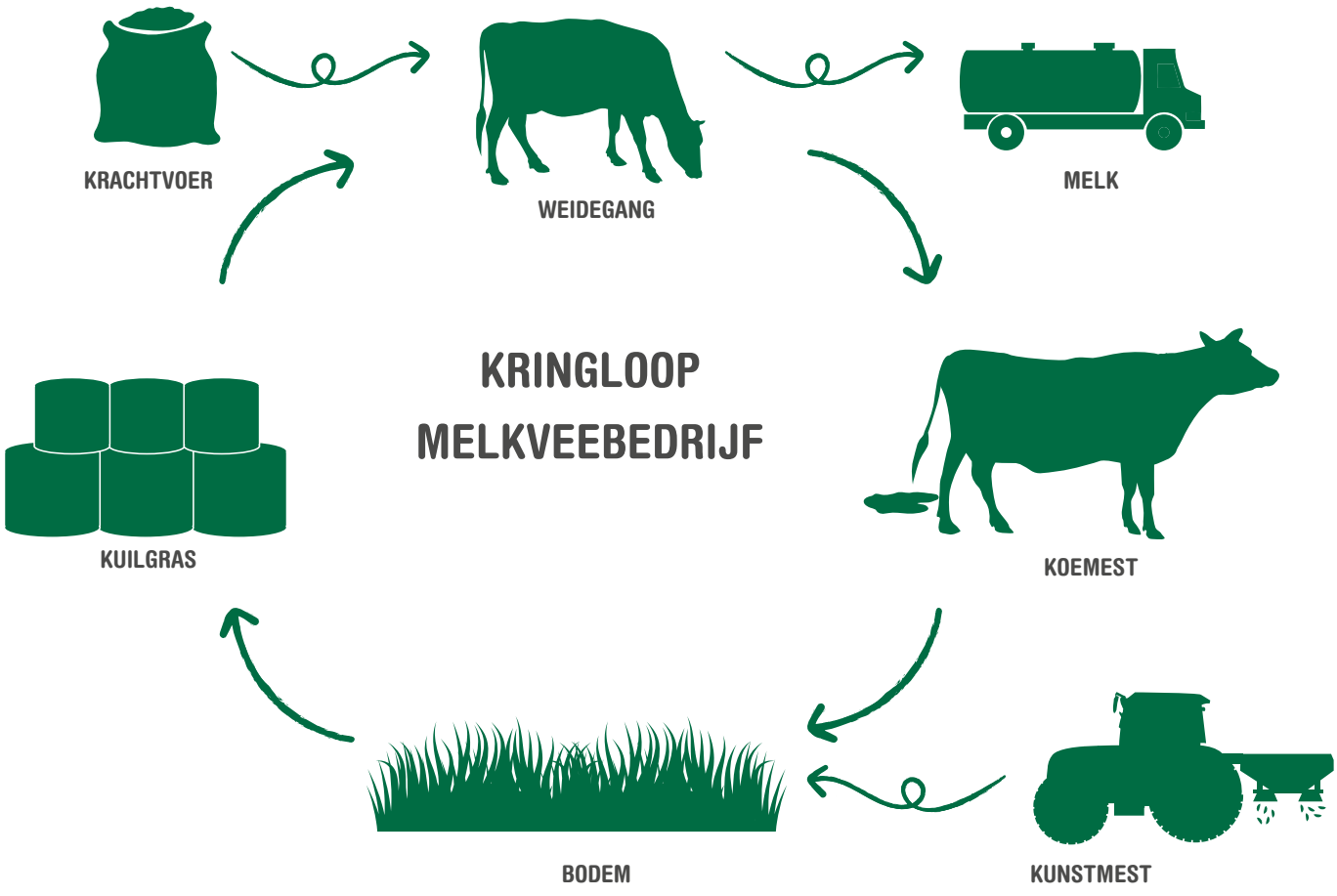
“Zoveel mogelijk behouden binnen de kringloop, dat is de kern van de duurzame veehouderij. Zuurstofdicht inkuilen draagt bij aan minder verlies én aan een betere kwaliteit voer. In dit anaerobe proces van natuurlijke conservering zetten bacteriën de aanwezige suikers om in melkzuur. Maar ingekuild gras waar zuurstof bij komt gaat rotten, verliest voederwaarde, waaronder eiwit, en is minder gezond voor de koe. Met als gevolg dat het rantsoen van de koe moet worden aangevuld met krachtvoer. Zuurstofdicht conserveren levert daarom vanuit zowel economisch als milieutechnisch oogpunt flinke winst op.”

CONO VEEHOUDER NIEK KONIJN
Middenbeemster (NH)

MEER GRAS IN DE BEK

Met een zo veel mogelijk gesloten kringloop voor ogen vormt gezond gras het ideale gewas. In combinatie met klaver is grasland kampioen stikstof (N) binden en koolstof (C) opnemen. Stikstof en koolstof uit de lucht afvangen en in de bodem opslaan is een goede opsteker vanuit het bredere maatschappelijke oogpunt. Tegelijk dient het ook het belang van de veehouder, want deze stikstof vergroot op natuurlijke wijze de vruchtbaarheid van de bodem zodat er minder kunstmest hoeft te worden gebruikt. Een vergelijkbaar positief effect geldt voor het opnemen van koolstof. Een hectare blijvend grasland legt jaarlijks tussen de 1 en de 3 ton CO_2 vast, opgeslagen in organisch materiaal. Alle reden dus om vanwege milieuredenen voor blijvend grasland te kiezen. Dat garandeert dan meteen een rantsoen van veel vers, eiwitrijk gras voor de koeien, waardoor er minder bijvoeding van aangevoerd eiwit en krachtvoer nodig is. Bovendien zorgt het gras voor het lekkere zachte vet in de kaas.

GAS UIT DE KOE

Bij de spijsvertering van dieren die herkauwen, zoals koeien, maar ook schapen en geiten, komen koolstofdioxide (CO_2), methaan (CH_4) en lachgas (N_2O) vrij. Dat zijn broeikasgassen waar we het liefst zo min mogelijk van hebben, maar tegelijk gewoon horen bij de natuurlijke biologische processen van de koe en van de bodem. Het verlagen van deze gasproductie 'in de koe' lukt deels via een goede samenstelling van het voer. Hoe we dat stimuleren kun je lezen in ▸ *'Een natuurlijk menu: daar zit wat in'*. Door fors in te zetten op gezonde koeien leveren we op nog een ander front een belangrijke bijdrage. Hoe ouder een koe namelijk wordt, hoe langer zij melk levert. En daarmee per kilo melk een veel gunstiger CO_2-score heeft dan jongvee dat wel eet en mest uitscheidt, maar daarvoor (nog) niets teruggeeft.*

**https://edepot.wur.nl/170140*

GAS UIT DE MEST

Over mest gesproken: we denken mee over verschillende manieren om de methaanuitstoot en ammoniakemissie terug te dringen. Sommige CONO-veehouders scheiden al direct in de stal de mest en het gier, en verwerken die apart. Dat voorkomt dat die samen ammoniak (NH_3) vormen, een van de stikstofverbindingen. Een interessante methode is koeling in een mestopslag onder de stal. Door de lage temperatuur zijn de bacteriën minder actief, terwijl er warmte ontstaat die nuttig gebruikt kan worden. Daarnaast is er de optie om mest te vergisten. Dat gebeurt onder meer bij de CONO stal, waarover je op alles leest in ▸ *'Koevriendelijke CONO stal'*. Dit is een verwarmde silo waar dagverse mest met gier een tot anderhalve maand ligt te gisten. Het methaan dat zo ontstaat wordt gebruikt als brandstof voor gasmotoren. Die genereren én stroom én warmte tot ruim tachtig graden. Zo heeft de boer een lagere energierekening en komt er minder methaan in de lucht. Win-win dus.

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN CARING DAIRY-THEMA 'BETER MILIEU'

Meer gras	Doelstelling	Resultaten			
Indicator	**tot 2025**		**2017**	**2018**	**2019**
12. Groene stroom en laag elektraverbruik	100% groene stroom en ≤ 5 kWh/100 kg melk	Stroomverbruik (kWh/100 kg melk)	5,5	5,1	5,4
		Aandeel bedrijven groene energie-inkoop (%)	46	56	73
13. Eigen energie	≥ 25% eigen opgewekte energie t.o.v totaal elektraverbruik	Aandeel bedrijven met energie opwekking (%)	24	26	34
		Aandeel eigen t.o.v. het elektraverbruik (%)	17	18	22
14. Broeikasgas-uitstoot	≤ 120 kg CO_2 eq / 100 kg melk	CO_2-equivalenten / 100 kg melk	134	133	134
15. N-bodem-overschot	≤ 150 kg NH_3/ha	N bodemoverschot/ ha Stikstofindicator	144	160	134
16. Ammoniak-uitstoot	≤ 75 kg NH_3/ha	Ammoniak / ha Stikstofindicator	66	64	56
17. Gewas-bescherming	MilieuMeetlat-score ≤ 250 Glyfosaat-vrij	MilieuMeetlat-score	38	58	45
		Aandeel bedrijven zonder glyfosaat	88	90	91

Helpende handen op de zorgboerderij

De kalverhokken uitmesten, stallen schoonmaken, koeien voeren en water geven, konijntjes verzorgen, eieren rapen, onder begeleiding werken met de tractor en heftruck… Het loopt op veel van de CONO-boerderijen extra gesmeerd dankzij de deelnemers aan de dagbesteding.

ELK NIVEAU

Het mooie van een boerderij is dat er altijd werk is. Bovendien op elk niveau en in een prikkelarme groene omgeving. Dat maakt CONO-boerderijen bij uitstek geschikt als zorgboerderij. Daarom is er nauwe samenwerking met Stichting Landzijde, die verspreid over Noord-Holland deelnemers op meer dan honderd-tien zorgboerderijen (waaronder een stuk of vijftien CONO-leden) een zinvolle invulling van de dag biedt. Deze organisatie is altijd in voor het ontwikkelen van nieuwe activiteiten die hieraan kunnen bijdragen. Zoals het project waarbij deelnemers aan de dagbesteding de bestellingen van de CONO-webshop bezorgen (zie ▸ *'Mobiliteit met maatschappelijke impact'*).

VAN BUITEN WORD JE BETER

“Kijken naar wat mensen wél kunnen. Die positieve insteek maakt dat elke bijdrage die iemand levert, hoe eenvoudig of complex ook, waarde heeft en onderdeel is van een zinvol leven. Onze doelgroep is heel breed. Van volwassenen met een achterstand tot de arbeidsmarkt, tot mensen met dementie. Maar ook jonge kinderen vanaf de basisschoolleeftijd die om een of andere reden in het onderwijs uitgevallen zijn.

Via het project Buiten Gewoon Leren helpen we iedereen binnen de eigen mogelijkheden zoveel mogelijk op weg. Diverse CONO boeren doen mee. De praktische vaardigheden die de deelnemers op de boerderij leren zijn namelijk onmisbaar. Denk aan dierverzorging, bladblazen, lassen, melken, of BHV. Niet voor niets is ons motto: Van buiten word je beter.

De komende jaren gaan we ook activiteiten op het gebied van natuurbeheer en biodiversiteit ontwikkelen. Ik hoop natuurlijk dat we ook op dat vlak kunnen samenwerken met CONO. Weidevogelbeheer, vogelhuisjes ophangen, of waterkanten afzetten om te voorkomen dat die worden ingetrapt door de koeien: allemaal mooie kansen om de dagbesteding te verrijken en het boerenbedrijf een nog grotere maatschappelijke rol te laten spelen.

Tot slot zijn we in samenwerking met het Clusius College bezig om deelnemers naast ons eigen Landzijde-certificaat op basis van hun ervaring op de boerderijen zelfs een officieel ervaringscertificaat op mbo-niveau te laten halen. Daarmee stromen ze wellicht uiteindelijk door naar een beschutte werkplek. Ook daarvoor willen we graag met CONO kijken hoe een aantal melkboerderijen leerwerkbedrijf kan worden. Natuurlijk is deze route niet voor iedereen weggelegd, en dat hoeft ook niet. Zolang we samen met de boeren maar dagbesteding kunnen bieden waar de deelnemers blij van worden en trots op zijn.

HILLIE FABER
voorzitter Raad van Bestuur, Stichting Landzijde

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN CARING DAIRY-THEMA ‘MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN’

Maatschappelijk betrokken	Doelstelling	Resultaten	
Indicator	**tot 2025**		**2019**
Bedrijf staat open voor maatschappij Open dagen, ontvangen bezoekers, zorgtak, boederij-winkel, recreatie en dergelijke.	Meer dan 100 unieke bezoekers per jaar	Aandeel bedrijven met >100 bezoekers	32
		Gem. bezoekers per bedrijf	200
		Aandeel bedrijven maatschappelijke neventak (%)	7
		Gem. bezoekers per bedrijf met maatschappelijke neventak	875

Genieten van de spotlights

We zoeken elk jaar nog meer wegen om het verhaal over kaas, kaasmaken en het boerenleven breed te vertellen. Betere vertegenwoordigers dan de koeien met hun hoge 'aaibaarheidsfactor' kunnen we ons niet wensen. Daarom zorgen we dat ze zowel online als tijdens evenementen en op de boerderij voortdurend in de spotlights staan.

ONLINE

Social media vormen de ideale manier om actueel nieuws te delen met een groot bereik. Zo heeft de Facebookpagina 'Beemsterkaas' inmiddels zo'n 50.000 vaste volgers. We promoten hier publieksactiviteiten bij de veehouders, geven updates over bijvoorbeeld de koeien in de wei en het Beemster Bijenlint, en vermelden allerlei leuke wetenswaardigheden zoals lekkere recepten met kaas. Op Instagram werken we samen met influencers. Zo hebben we in 2019 samen met De Kokende Zussen het Beemster & Chill kookboek ontwikkeld, dat klanten bij diverse supermarktketens gratis ontvingen bij het kopen van Beemster kaas. Foodblogger Leonie ter Veld riep de 'Tosti for dinner' gemaakt met Beemster kaas uit tot haar favoriet.

ON THE ROAD

Het liefst zoeken we Nederland ook in levenden lijve op. Daarvoor zijn evenementen als het driedaagse festival Pinkpop (circa 70.000 bezoekers per dag), de Zwarte Cross (circa 220.000 bezoekers), en het vijfdaagse popfestival Lowlands (circa 55.000 bezoekers) bij uitstek geschikt. Vanuit onze – zo duurzaam mogelijke – foodtruck worden tosti's met Beemster kaas verkocht. Ook hebben we met producent Vivera® de Vega Schnitzel met zes maanden oude Beemster kaas ontwikkeld. Deze ligt in de winkel, en misschien de volgende keer ook in de foodtruck.

OP HET ERF

Ieder voorjaar organiseert CONO bij diverse aangesloten leden de ‘Beemster Dagje bij de Boer Dag’. Iedereen is welkom om te zien, ruiken, voelen en proeven wat er op een boerderij allemaal te beleven is. Behalve de melkkoeien zijn er tal van andere dieren, biodiversiteit en natuurlijk: kaas! Ook bieden diverse CONO veehouders lesprogramma’s aan scholen aan, onder meer in samenwerking met Boerderijeducatie Laag Holland. Een spannende gebeurtenis, want voor veel kinderen is het de eerste kennismaking met een boerderij. De boerderij is naast een leuke en veelzijdige leeromgeving ook een ontspannen vergaderlocatie: steeds meer organisaties en mensen in clubverband weten de weg naar het buitengebied te vinden.

ELK KIND MÓET EEN KEER OP EEN BOERDERIJ ZIJN GEWEEST, ZODAT ZE MEER WETEN OVER DE HERKOMST VAN HUN ETEN

Bekijk de aftermovie van 2018!
Klik hier om de video te bekijken of scan de QR-code.

BOERDERIJEDUCATIE IS POPULAIR

“De ontvangstruimte die we in 2017 bij de bouw van onze nieuwe stal meenamen, wordt veel gebruikt. Zoals door CONO, die op bezoek komt met onder meer afnemers of kaaswinkeliers. Of door een brandweervrouw, gespecialiseerd in mestgassen, die voorlichting geeft aan een groep agrariërs. We ontvangen daarnaast regelmatig klassen van de basisschool. Elk kind móet een keer op een boerderij zijn geweest, vinden we. Zodat ze meer weten over de herkomst van hun eten. Maar ook omdat ze hun latere werk wellicht over boeren gaan beslissen. Hoe meer je weet hoe het echt zit, hoe meer je elkaar begrijpt. Kinderen vanaf pakweg groep 5 volgen een circuit op het erf en in het land. In de leskist die ze meekrijgen zitten opdrachten en veel informatie. Over de dieren, maar ook over onze zonnepanelen en het ontstaan van de Beemster polder. Ze mogen koeien melken, en vergeten zo nooit meer waar melk vandaan komt. Met de jongere schoolklassen doen we bijvoorbeeld een wedstrijdje boterschudden. Daarna krijgen ze een plak ontbijtkoek waarop ze hun zelfgemaakte boter kunnen smeren en proeven. Zelfs cruisemaatschappijen willen ons als excursie boeken. Graag, want we vinden het heel leuk om te vertellen. Zonder te romantiseren of op te leuken met rood-wit geblokte kleedjes: de boerderij is uit zichzelf al interessant genoeg.”

SANDRA OUDSHOORN
Melkveehouderij Oudshoorn en Koezicht Beemster

De lekkerste melk geeft de lekkerste kaas

Dialogen als onmisbare schakel

Een topprestatie lever je nooit alleen. Dat geldt ook voor alle CONO collega's en CONO leden veehouders. Daarom zijn we voortdurend in gesprek met de wereld om ons heen. Uiteraard komt er uit de markt veel informatie waaraan we kunnen afmeten of we op de juiste weg zitten. Maar ook met beroepsorganisaties en de wetenschap onderhouden we nauwe contacten. Zo spiegelen we onze visie en ervaringen aan inzichten en activiteiten van de Duurzame Zuivelketen, MVO Nederland en tal van andere instellingen. Het resultaat van die dialogen is vaak terug te zien in de aanscherping van onze eigen verbeterprogramma's binnen en buiten de kaasmakerij.

CARING DAIRY KLANKBORDGROEP

De aanpak en thema's van het Caring Dairy-programma (zie ▸ *'de hoogste melkprijs'* en ▸ *'kennis is kracht'*) omvatten achttien indicatoren waarmee de CONO veehouders een concrete bijdrage kunnen leveren aan dierwelzijn, de kringlooplandbouw, biodiversiteit en het klimaat. Wat die actuele speerpunten zijn, wordt voor een belangrijk deel bepaald door de vraag vanuit de markt, door het politieke en maatschappelijke debat, en aangekondigde wetgeving (zoals klimaat, stikstof, grondgebondheid). Al deze onderwerpen worden vervolgens besproken, gewogen en eventueel op de agenda gezet in verschillende adviesorganen zoals de Caring Dairy-klankbordgroep. Hierin zijn onze belangrijkste stakeholders vertegenwoordigd, van veehouders tot klanten.

VERBETERPROGRAMMA TOPP

In 2019 hebben we van WCOM een tastbare en hanteerbare doorvertaling gemaakt naar de werkvloer van de kaasmakerij. Om alle collega's al vanaf het begin te betrekken, is een wedstrijd uitgeschreven voor een pakkende naam. Dat werd TOPP: Teamwork, Overleg, Prestatie en Plezier. TOPP staat voor het besturen, beheersen en voortdurend verbeteren van de operationele processen. Wij gaan bij CONO voor operational excellence. Dat is behalve energiezuinige machines vooral een kwestie van gedrag en keuzes. We maken daarom ook niet meer kaas dan de markt van ons vraagt en doen het gewoon 'in één keer goed'. Daarmee hebben we geen verspilling van energie, maar ook niet van melk en andere grondstoffen.

EEN TOPPRESTATIE LEVER JE NOOIT ALLEEN

WCOM-SYSTEMATIEK

Om ervoor te zorgen dat we kwalitatief hoogwaardige producten blijven maken, al onze ambitieuze doelstellingen kunnen realiseren en toonaangevend blijven op het gebied van kwaliteit en duurzaamheid, werkt CONO volgens World Class Operations Management. Deze systematiek integreert internationaal bewezen methodes waarmee we onze (bedrijfs)processen verbeteren, onze wendbaarheid vergroten, en zorgen voor een kwalitatief beter eindresultaat met afnemende kosten.

VERBETERDE KRUIDENKAAS

Dankzij TOPP hebben we een kwaliteitsslag gemaakt in de productie van kruidenkaas. Het team heeft na veel onderzoek een nieuwe werkwijze en gereedschappen geïntroduceerd waarmee de kruiden evenwichtiger over de kaas verdeeld kunnen worden. Daardoor is het afkeurpercentage duidelijk veel lager geworden. Ook is het ontstaan van weinesten (gaatjes met oneffen randen, gemaakt door opgesloten kaasvocht, wei) in kaas sterk gereduceerd. De concrete winst: minder verlies, een betere kwaliteit en nog meer tevreden klanten en consumenten.

Onze medewerkers zijn goud

Wie de lat zo hoog legt als wij, kan dat niveau alleen maar bereiken met de allerbeste mensen. Voor het personeelsbeleid van CONO Kaasmakers vormt werkgeverschap op basis van kwaliteit de rode draad. Rollen en functies in het bedrijf, maar ook persoonlijke aspiraties, veranderen. Daarom zorgen we voor een breed pakket aan opleidingen en trainingen waarin onder meer technische vaardigheden, veiligheid en professionele ontwikkeling centraal staan. Binnen de organisatie wordt met zorg gewerkt aan een personeelsbeleid waarmee de juiste persoon, op het juiste moment, op de juiste plek staat, nu en in de toekomst. Daarnaast investeren we volop in de onderlinge kracht en samenhang van het team. Collega's die al veertig jaar bij ons werken zijn geen uitzondering.

ONZE DOELSTELLINGEN

Ieder jaar streven we naar 0 ongevallen

—

Ieder jaar streven we naar <5% totaalverzuim

OMGAAN MET PLOEGENDIENST
De kaasmakerij draait een vijfploegenrooster (Zweeds rooster*) om volcontinu te produceren. In de training ‘Omgaan met ploegendienst’ wisselden collega’s in kleine groepjes tips uit om fit en scherp te blijven tijdens nachtdiensten, en voldoende rust en slaap te krijgen in privétijd.

https://ploegenroosters.nl/5-ploegendienst/5-ploegenrooster-2-2-2/

LOCKOUT TAGOUT TRYOUT
Voor het onderhouden van de installaties is de veiligheidsprocedure Lockout Tagout Tryout, kortweg LOTOTO ingevoerd. Veiligheidssloten, vergrendelingen en veiligheidstags in een heldere signaalkleur zetten alle mogelijke gevaren uit en af. De veiligheid van onze medewerkers staat bovenaan op de agenda.

EZ-GO
Instructies, check- en controlelijsten op de iPad: dat is een hele verrijking ten opzichte van het papierwerk. Zo kunnen er nu ook foto’s en filmpjes worden toegevoegd. En de leidinggevende kan op afstand zien of alle stappen volgens procedure zijn uitgevoerd. De pilot met schoonmaakinstructies in het pekellokaal was dermate positief, dat EZ-Go inmiddels is uitgerold naar het pakhuis.

VCA VOOR IEDEREEN
Iedereen in de operatie gaat op voor het veiligheidsdiploma VCA, óók de collega’s die dat niet wettelijk zijn verplicht. Op deze manier krijgt het hele team inzicht in veilig, gezond en duurzaam werken.

ZIEKTEVERZUIM
In onze statistieken komt nauwelijks werk gerelateerd ziekteverzuim voor. Collega’s die tóch niet kunnen komen werken, kunnen rekenen op persoonlijke aandacht en begeleiding, zowel vanuit de direct leidinggevende als HR. Met bijvoorbeeld een bloemetje en wekelijks op de koffie proberen we iedereen zoveel mogelijk aan boord te houden.

VOORSPELBAAR ROOSTER
Wisselende werktijden doen een flink beroep op de geestelijke en lichamelijke flexibiliteit. CONO hanteert een verschuivend dienstrooster waarbij de medewerker steeds twee ochtend-, twee middag- en twee nachtdiensten draait, gevolgd door vier dagen vrij. Deze maximale tijd tussen de blokken sluit het meest aan op het menselijk bioritme, zo blijkt uit wetenschappelijk onderzoek. Bovendien is dit een vaste structuur, zodat iedereen ver vooruit zijn of haar agenda kan inplannen.

LAADROBOT
Na vijftien dagen verhuizen de kazen van het CONO-pakhuis naar externe opleggers waar het verder rijpen gebeurt. Tegenwoordig neemt een robot een deel van het zware werk van de expeditiecollega’s over door de kazen geautomatiseerd in de transportwagen te plaatsen.

ZESDE PLOEG
Een team van medewerkers dat meedenkt met nieuwe ontwikkelingen. Die ‘zesde ploeg’, zoals die heette bij de bouw van de nieuwe kaasmakerij, is opgeheven. Maar gebleven is het betrekken van mensen uit de operatie bij projecten op het gebied van procesoptimalisaties en nieuwbouw. Niet alleen om kennis en ervaring in te brengen, maar ook om de nieuwe ontwikkelingen uit te dragen naar de rest van de organisatie. Vorig jaar nog, was een van de operators direct betrokken bij de vergaderingen en tests rond de uitbreiding van de voorfabriek.

OPLEIDINGSHUIS
Of je nu binnenkomt als operator of voor een kantoorfunctie: via een opleidingsmatrix zorgen we dat je startklaar bent of juist je talenten kunt benutten via verdere studie en doorgroeifuncties. Juist omdat we niet zo groot zijn, kunnen we voor vrijwel iedereen een individueel pad uitstippelen. De les die iedereen meekrijgt: CONO is gericht op premiumkaas waar kwaliteit, smaak en smedigheid het allerbelangrijkst zijn.

DI-BUDGET
Conform de cao-afspraken heeft iedereen bij CONO vanaf 2020 een persoonlijk budget voor (grotere) duurzame inzetbaarheid (DI). De regeling stelt medewerkers in de gelegenheid hulpverlening in te kopen. Om het werk nu en in de toekomst goed, gezond en met plezier te kunnen blijven doen, of om werk en privé goed te kunnen combineren. Met deze 1 procent van het jaarinkomen mag worden geshopt bij de interactieve app Tiptrack. Er is een breed aanbod, van loopbaanadvies tot financiële coaching.

CORONACRISISTEAM
Hoe kunnen we met z’n allen ons werk blijven doen, en vooral: met elkaar blijven communiceren? Na de eerste berichten over corona hebben we razendsnel een business continuity team opgericht. Ideeën vanuit de organisatie, zoals het aanpassen van looprichtingen en iets verspringende werktijden van de ploegendienst zijn snel opgepikt. Via onder meer nieuwsbrieven hebben we er alles aan gedaan om het familiegevoel vast te houden in deze compleet nieuwe setting.

Smaak, smaak en nog eens smaak

Ons hele productieproces is erop gericht om in onze kaas een unieke, volle smaak en een zachte, romige smedigheid tot ontwikkeling te laten komen. De beste manier om die verleidelijke eigenschappen alle ruimte te geven, is de kaas lekker op de plank te laten liggen. Maar dat is voor echte kaasliefhebbers natuurlijk geen optie: op brood en bij de borrel mag Beemster niet ontbreken. Daarom halen zij hun kaas bij de speciaalzaak, de supermarkt, online op beemstercheeseshop.nl of (wat natuurlijk ook heel leuk is) in de Beemster Boerderijwinkel.

LANG IN TOPCONDITIE

Onze kaas komt op allerlei manieren bij de consument terecht. Veel mensen vragen om snelheid en gemak. Voor hen bieden we voorverpakte kaas. Op dit moment is plastic de meest gekozen oplossing om de kaas zo lang mogelijk in topconditie te houden. Dat is overigens best een uitdaging, want jonge kaas heeft weer andere eigenschappen dan oude kaas.

VERANTWOORDE KEUZES

Tegelijk kunnen we daarin wel de meest verantwoorde keuzes maken. Met diverse verpakkingsspecialisten slaan we innovatieve wegen in op zoek na ar de ideale verpakking. Ideaal voor de kaas, en ideaal in duurzaamheid. Dunner plastic. Ander plastic. Ook op andere fronten worden we steeds duurzamer. Voordeelverpakking vraagt relatief minder verpakking per het aantal plakken kaas. Denk aan een kleinere sticker en milieuvriendelijke drukinkt. Alle kleine beetjes helpen! Overigens belonen consumenten de bestaande Beemsterverpakking nu al met een hoge waardering.

ONZE DOELSTELLINGEN

100 procent recyclebare kaasverpakkingen in 2023

—

20 procent minder plasticverbruik in kaasverpakkingen in 2025 t.o.v. 2017

—

Volledig circulaire verpakking in 2030

HONDERD PROCENT BELEVING

Ze zijn een groot succes, de Beemster Boerderijwinkels. Alleen al de eerste maanden dit jaar zijn er tien bijgekomen, en voor 2021 staat een doorgroei naar 25 op het programma. Daarmee kunnen we steeds meer consumenten rechtstreeks laten proeven van onze kaas. Op het erf bij de CONO-veehouder, dus honderd procent beleving. In hun boerderijwinkel verkopen de leden een uniek assortiment. Behalve vrijwel het gehele assortiment Beemsterkaas van het mes en de verwenboxen van de beemstercheeseshop.nl namelijk ook versproducten van collega-veehouders. Zoals verschillende soorten groenten en honing. Dankzij dit hoogwaardige verkooppunt ziet de consument met eigen ogen waar het eerlijke verhaal van CONO als klimaatneutrale kaasmakerij begint, en realiseert de veehouder weer wat extra beleg op de boterham.

WINNAAR IN 2018, 2019 EN 2020

2018 en 2019
Foodmagazine Marketing Award
productgroep kaas (Foodmagazine) 2020?

2019
‘Captain of the Category’ (FoodPersonality)

2019
1e plaats Kaaswijzer (Questionmark)

2019 en 2020
Duurzaamste kaasmerk
Sustainable Brand Index (SBI)

De lekkerste kaas maken we duurzaam en handmatig

De duurzaamste kaasmakerij van Nederland

De lekkerste kaas van Nederland smaakt nog lekkerder als je weet dat die in een klimaatneutrale kaasmakerij wordt gemaakt. CONO volgt daarvoor een driedubbele strategie: zoveel mogelijk energie besparen, zoveel mogelijk groene energie opwekken, en het laatste beetje CO_2 compenseren. Daarbij worden we gecontroleerd door de externe certificeringsorganisatie Climate Neutral Group.

ENERGIE BESPAREN

In de kaasmakerij zijn tal van slimme technieken toegepast. Het ontromen van de melk gebeurt in een vacuümcentrifuge. Omdat deze ronddraait zonder weerstand, is er minder energie nodig. Door buizen met nieuwe koude melk langs buizen met hete melk te laten lopen, koelt de hete melk ‘gratis’ af door de koude melk, en wordt de nieuwe koude melk eveneens ‘gratis’ alvast opgewarmd door de hete melk. Nóg een voorbeeld: bij het kaas maken wordt de vaste stof (de wrongel) gescheiden van het vocht (de wei). Door de wei via omgekeerde osmose te filteren, blijft er redelijk zuiver melkwater over. Dit permeaat is ideaal om de kaasmakerij mee schoon te maken! Een andere vorm van energiebesparing is procesoptimalisatie. Storingen leiden immers vaak tot extra reinigingen (extra energie) en het afkeuren van producten (verspilde energie). Deze strakke combinatie van technieken en maatregelen levert grote winst in duurzaamheid op. Het doel is dat we elk jaar, afgemeten in gigajoule per ton kaas, 2 procent minder energie verbruiken.

GROENE ENERGIE

We kochten altijd al via onze energieleverancier groene stroom in van een Noord-Hollands windmolenpark. Maar natuurlijk betalen we de elektriciteitsrekening liever aan onze eigen veehouders dan aan het nutsbedrijf. Inmiddels wekt een aantal van onze leden met windmolens en zonnepanelen op de daken van hun stallen duurzame energie op. Via AgroEnergy kopen we dan hun overproductie, inmiddels goed voor zo’n 20 procent van ons eigen verbruik (maar we willen uiteraard naar 100 procent). Dankzij een kortere keten blijft er van onze marktconforme prijs per kWh voor de veehouders een betere vergoeding onder de streep over.

Bekijk het verhaal van boer Groen!
Klik hier om de video te bekijken of scan de QR-code.

CO_2 COMPENSEREN

Hoe zeer we ons best ook doen, er is altijd een laatste beetje CO_2 dat we niet via besparing of groene bronnen kunnen neutraliseren. Het gas voor de kaasmakerij en de poederfabriek compenseren we daarom via Groenbalans. De overige CO_2-uitstoot bij de kaasproductie en uit de brandstoffen voor mobiliteit (bijvoorbeeld woon-werkverkeer) compenseren we door te investeren in klimaatprojecten. Via Climate Neutral Group kopen we daarvoor CO_2-certificaten van erkende klimaatprojecten. Strenge internationale regelgeving ziet erop toe dat de projecten voldoen aan een aantal gestelde eisen; denk aan aantoonbare toegevoegde waarde voor de lokale bevolking of de natuur. Onafhankelijke, geaccrediteerde partijen zoals de Gold Standaard of de Verified Carbon Standard, voeren jaarlijks ter plekke een projectaudit uit.

JACUNDÁ BRAZILIË

“Als adviseur kijken we altijd naar welk project goed past bij welk type organisatie. Bos heeft direct met natuur te maken, en staat dichter bij het boeren dan bijvoorbeeld een windmolenproject. Zo zijn we voor CONO uitgekomen bij het staatsreservaat Rio Preto-Jacundá Extractivist Reserve in Brazilië. Hier gaat het niet om herbebossing, maar om bosbescherming. Belangrijk, want elke vijftig bomen nemen per jaar een ton CO_2 op en zetten dat deels om in zuurstof. Het fijne van zo’n bosproject is dat het naast CO_2-reductie ook iets betekent voor andere SDG’s, zoals het behoud van biodiversiteit en sociaal-economische meerwaarde voor mensen. We zijn met CONO in gesprek over verdere stappen. Een belangrijke wens is om de CO_2-reductie in de eigen keten te realiseren. De compensatievergoeding komt dan bij de betreffende veehouders terecht. Zo blijft het geld in de keten.”

MARK HUIS IN ’T VELD
Senior Carbon Advisor, Climate Neutral Group

VERBRUIK VAN GAS, ELEKTRA EN WATER PER 1000 KILOGRAM MELK

	2017	2018	2019
Gas (Nm^3 / 1000 kg melk)	16,5	15,9	11,8
Elektra (kWh / 1000 kg melk)	51,5	51,3	49,4
Water (m^3 / 1000 kg melk)	1,33	1,33	1,28

ONZE DOELSTELLINGEN

20 procent CO_2-reductie in de CONO Kaasmakerij in 2030 t.o.v. 2017

—

30 procent CO_2-reductie in de CONO organisatie (incl. mobiliteit) 2030 t.o.v. 2017

—

100 procent energieneutrale keten (boerderij en kaasmakerij) in 2030

No waste: bewust van waarde

De eerste stap in duurzaamheid en circulariteit is het voorkomen van verspilling. Niet méér grondstoffen gebruiken dan nodig. Rest- en bijproducten optimaal benutten. En ons bewust zijn dat ook gedrag ‘waardevol’ kan zijn. Vanuit die gedachten laten we geen kans onbenut in de kaasmakerij en op kantoor om onszelf (inclusief leveranciers en afnemers) voortdurend te verbeteren. De ISO14001-certificering is daarvan een officieel bewijs. Dat we daarmee bovendien geld overhouden en zelfs verdienen, is een mooie opsteker voor onze leden.

KAAS OP MAAT

Wat je niet maakt, kun je niet overhouden. Dat is een wijsheid als een koe. Zo gul als we zijn in het toevoegen van zoveel mogelijk ambachtelijke kwaliteit, zo zuinig zijn we in de productieplanning. Simpelweg omdat CONO niet meer kaas maakt dan de markt vraagt. Zo draait er geen machine te lang en gaat het licht op tijd uit. Daarnaast is het hele productieproces gericht op ‘in één keer goed’. Dat geldt voor de kwaliteit van de kaas, maar ook voor het storingsvrij draaien van alle apparatuur. In managementjargon heet dat dan operational excellence of het voorkomen van muda, ‘verspilling’ in het Japans. Wij noemen dat gewoon gezond boerenverstand.

GEEN GRAM VERLOREN

Juist omdat we niet meer kaas maken dan we kunnen verkopen, komt er weleens teveel melk binnen. Van deze bijstroom maken we dan andere voedingsmiddelen die we ook op de markt brengen. Denk aan room, melkpoeder en geconcentreerde melk. Ook wei, een vloeistof die ontstaat bij de productie van kaas, is enorm waardevol dankzij de eiwitten en vitamines. Diverse fris- en sportdranken gebruiken daarom wei als basis. Een deel van de kaas die we maken, laten we bij onze versnijders verwerken tot plakken en stukken. Daarbij blijven kappen over. Deze zijstroom wordt geraspt en verkocht voor allerlei toepassingen. Zo gaat er in ons hele productieproces geen gram verloren.

CENTRAAL INZAMELEN

Al bij de bouw van onze nieuwe kaasmakerij zijn veel energiebesparende maatregelen genomen. Naast bouwkundige, zoals isolatie en ligging ten opzichte van de zon, ook technische. Bewegingssensoren die de verlichting uitdoen als er niemand aanwezig is. En zuinige ledlampen. Organisatorisch hebben we eveneens een slag gemaakt. Er staan geen afvalbakken naast de bureaus, dus we denken allemaal wel twee keer na als we iets willen weggooien: daarvoor moet je namelijk naar een centrale inzamelplek lopen. Bovendien zijn we afval gaan scheiden. Logisch eigenlijk, want thuis doen we dat ook al.

ONZE DOELSTELLINGEN

2 tot 3 procent jaarlijkse reductie van melkgrondstofverlies (vet&plas balans)

—

97,5 procent first time right: het aandeel kaasbakken in één keer goed

—

30 procent waterbesparing in de CONO Kaasmakerij per ton ingenomen melk in 2030 t.o.v. 2017

Mobiliteit met maatschappelijke impact

Er worden heel wat kilometers gereden om de melk van de koe tot de kaas op het bord van de consument te krijgen. Natuurlijk doen we er alles aan om het transport zo duurzaam mogelijk in te richten. In samenwerking met elkaar en de mensen om ons heen komen we een flink eind.

WIJ RIJDEN LEKKER DUURZAAM LNG
20% CO_2-REDUCTIE

OP WEG NAAR DE KAASMAKERIJ

Dag en nacht, zeven dagen per week, rijden de RMO's, zuiveltaal voor Rijdende MelkOntvangst, tussen de boerderijen en onze kaasmakerij. Deze tankwagens vervoerden zo in 2019 een nieuw recordvolume van 409 miljoen kilo melk. Het transport hebben we uitbesteed aan twee partnerbedrijven, die exclusief voor CONO werken. Over en weer hebben we afgesproken samen zo veel mogelijk na te denken over hoe we ook dit stuk van de keten zo duurzaam mogelijk kunnen uitvoeren. Een mooi voorbeeld is de nieuwe vrachtwagen op lng, voluit liquid natural gas oftewel vloeibaar aardgas. Deze zorgt naar verwachting voor CO_2-reductie van 20 procent.

DE WIJDE WERELD IN

Van die 409 miljoen kilo melk maken we elk jaar meer dan 30 miljoen kilo heerlijk romige kaas. We kunnen rustig zeggen: die is zijn gewicht in goud waard. Daarom kiezen we altijd voor de beste verpakking om deze kostbare lading de wijde wereld in te sturen. Zo ontdekten we dat we op het gebied van verpakking een duurzame stap met enorme impact konden zetten: zestig procent minder vrachtwagens van de verpakker naar de distributiecentra, en weer terug. Dankzij de overgang van plastic krat naar kartonnen doos. Net zo robuust, maar met legio pluspunten. De kratten hoeven namelijk niet meer retour (scheelt kilometers met een 'lege' laadruimte') en ook niet meer gewassen (scheelt water en energie). Natuurlijk hebben we ervoor gezorgd dat de kartonnen doos duurzaam kan worden verwerkt. Zo bouwen we steeds verder aan ons eerlijke verhaal.

UITLEVEREN WEBWINKEL

Ze duiken regelmatig op in het Beemster polderlandschap: 45 km-autootjes die vanuit zorgboerderij Polderpracht van Joost en Merel Stroomer naar alle kanten uitzwermen. Deelnemers van de zorgboerderij brengen namelijk de bestellingen van de webshop beemstercheesecompany.nl rond, althans voor zover het afleveradres zich in de directe regio bevindt. Verantwoordelijkheid en sociale contacten zijn hier de sleutelwoorden. Dit project is een fantastisch initiatief in samenwerking met Stichting Landzijde, waarbij de dagbesteding naast het meewerken op de boerderij een extra dimensie heeft gekregen. Duurzame inzetbaarheid in optima forma! Bovendien hoeft er minder aan een externe bezorgdienst betaald te worden waardoor er meer geld binnen de keten blijft. Er zijn nog plannen genoeg: uitbreiding naar andere regio's en de vervoermiddelen vervangen door elektrische exemplaren.

GRATIS OPLADEN

Ook het personenautopark van CONO wordt steeds groener. Niemand die een leaseauto rijdt wordt verplicht om voor hybride of elektrisch te kiezen. Maar een groeiende batterij laadpalen op het werk en een gratis laadpaal thuis is precies het duwtje in de rug dat nodig is om de omslag langzaamaan te maken. Uiteraard mogen ook de collega's die privé een stekkerauto rijden deze opladen op de parkeerplaats. Waar mogelijk proberen we ook om de ontwikkeling van elektrische auto's te steunen, bij voorbeeld door als een van de eerste in te tekenen op de introductie van nieuwe modellen. Er is geen goede openbaar vervoersverbinding naar CONO, dus het stimuleren van deze manier van reizen is niet aan de orde. Maar omdat de meeste medewerkers in de buurt wonen, werken we wel aan een regeling voor leasefietsen.

OPLEGGER MET ACCU

"Wij hebben vorig jaar nieuwe Euro-6 vrachtwagens gekocht die 97 procent minder stikstof uitstoten dan oudere motoren. Daarnaast staat er een accu-RMO in de bestelling. Doordat met deze oplegger voor het pompen van de melk geen dieselmotor meer hoeft te draaien, verwachten we aanzienlijk op brandstof en CO_2-uitstoot te besparen. Daarnaast werken de elektromotoren ook nog eens bijna geluidloos. Dat is - zeker 's nachts - rustiger voor de boer, de natuur, en de jongens die erachter staan. De grote afstand tussen de veehouders hierin het oosten is een voordeel omdat de accu weer mooi kan opladen voor het volgende melkadres. Natuurlijk is zo'n duurzame investering fors duurder, maar we gaan ervan uit dat de brandstofbesparing dat weer terugverdient. Bovendien hebben alle chauffeurs afgelopen jaar een cursus gevolgd voor zuinig rijden."

DERK MEIJER
Meijer Melktransport, Hardenberg (OV)

TREKKER OP LNG

"Sinds kort hebben we een Scania G410 LNG 4x2-trekker toegevoegd aan ons RMO-wagenpark. Die rijdt op vloeibaar aardgas, de schoonste fossiele brandstof, en is zelfs al volledig voorbereid op biobrandstof. Een RMO-oplegger die elektrisch pompt komt er ook aan. Alle wagens zijn uitgerust met boordcomputers met rijstijlindicator voor zowel de chauffeur zelf als ons. Even wat harder rijden, even wat later remmen… Het sluipt er zomaar in. Daarom krijgen ze naast de verplichte rijstijltraining die elke vijf jaar vanuit code 95 verplicht is, dezelfde training nog een keer extra. We rijden voor CONO, en dat moet onberispelijk."

MART DE WAARD
Danmel Transport, Oosthuizen (NH)

ONZE DOELSTELLINGEN
20 procent CO_2-reductie binnen het melktransport en kaastransport in 2030 t.o.v. 2017

Mocht u na het lezen van deze uitgave vragen of opmerkingen willen bespreken met CONO Kaasmakers, dan kunt u contact opnemen met Grietsje Hoekstra, manager duurzaamheid of Daphne Wittebrood, coördinator corporate communicatie via de volgende e-mailadressen: ghoekstra@cono.nl of dwittebrood@cono.nl

Teksten en samenstelling | Kerstin van Tiggelen, Accent Grave
Eindredactie | Grietsje Hoekstra en Daphne Wittebrood
Fotografie | Piet Blaauw, Mirjam Koot, Loek Londo, Mo Jurriaan en vele anderen
Ontwerp | Touch Creative

Met dank aan alle partners en CONO medewerkers en leden voor hun bijdrage.